

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 14 maja 2020 r. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. postanowił zaliczyć małoletniego K. S. do osób niepełnosprawnych z symbolem niepełnosprawności 12-C, ustalając odpowiednie wskazania w tym orzekając, iż nie spełnia on przesłanek warunkujących przyznanie prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Na skutek odwołania przedstawicielki ustawowej małoletniego K. S., która domagała się zmiany orzeczenia w zakresie, w jakim odmawiało ono przyznania synowi prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, W. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. orzeczeniem z dnia 8 lipca 2020 r. znak ON. (...)2.219.2020.EH uchylił zaskarżone orzeczenie w całości i uznał, że K. S. nie spełnia standardów zaliczenia go do osób niepełnosprawnych. Zespół powołał się na dokonaną ocenę stanu zdrowia małoletniego i wskazał, że K. S. ma naruszoną sprawność organizmu, jednak z uwagi na zakres naruszenia owej sprawności, rozpoznane schorzenia nie kwalifikują go do osób niepełnosprawnych.

W odwołaniu od powyższego orzeczenia, działająca w imieniu K. S., przedstawicielka ustawowa wniosła o zmianę orzeczenia poprzez zaliczenie syna do osób niepełnosprawnych wraz ze wskazaniem, że przysługuje mu prawo do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. W uzasadnieniu odwołania wskazała, że syn jest dzieckiem sprawującym trudności wychowawcze, jest objęty opieką psychiatryczną i pozostaje pod opieką kuratora. Argumentowała, że z uwagi na stan emocjonalny małoletniego, potrzebę wyciszenia i odosobnienia konieczne jest zapewnienie mu oddzielnego pokoju.

W odpowiedzi na odwołanie Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. wniósł o jego oddalenie w całości, wywodząc jak w zaskarżonym orzeczeniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. S., urodził się w dniu (...). Ma obecnie 13 lat.

Niesporne.

W marcu 2011 r. u K. S. rozpoznano upośledzenie umysłowe, wskazując na potrzebę wspomaganie rozwoju dziecka, podkreślając brak stymulacji rozwoju w środowisku rodzinnym. Począwszy od 8 sierpnia 2011 r. małoletni był uznawany za osobę niepełnosprawną z powodu upośledzenia umysłowego (01-U). W lutym 2018 r. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. zaliczył K. S. do osób niepełnosprawnych z powodu całościowych zaburzeń rozwoju (12-C). Orzeczenie wydano do 29 lutego 2020 r. Orzeczenia wydawane na przestrzeni lat nie wskazywały, aby K. S. posiadał prawo do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Niesporne, nadto dowód : opinia nr (...) o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju – k. 3-4 akt organu, orzeczenie o niepełnosprawności 8.08.2011 r. – k. 14 akt organu, orzeczenie o niepełnosprawności z 2.10.2012 r. – k. 27 akt organu, orzeczenie o niepełnosprawności z 7.11.2014 r. – k. 38 akt organu, orzeczenie o niepełnosprawności z 6.02.2018 r. – k. 72.

U K. S. rozpoznaje się upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. W marcu 2018 r. w stosunku do małoletniego z tego względu orzeczono o potrzebie kształcenia specjalnego. Zespół orzekający podkreślił, że procesy poznawcze u małoletniego w perspektywie czasu nie wykazują istotnych różnic, zaś mimo poprawy funkcjonowania w środowisku szkolnym, okresowo pojawiają się sytuacje, w których nie panuje nad swoimi emocjami, wówczas jego zachowanie jest nieprzewidywalne, stwarza niebezpieczeństwo dla siebie oraz rówieśników. Taki stan rzeczy utrzymywał się w latach kolejnych, w grudniu 2019 r. z powodu agresywnych zachowań podczas lekcji, wezwano do małoletniego zespół ratownictwa medycznego. Decyzją matki, która odmówiła hospitalizacji, K. S. pozostał wówczas pod jej opieką.

Niesporne, nadto dowód: orzeczenie nr (...) o potrzebie kształcenia specjalnego – k. 93-95 akt organu, karta medycznych czynności ratunkowych – k. 75 akt organu.

K. S. pozostaje w opiece psychiatrycznej od 2016 r. Był wielokrotnie hospitalizowany na oddziałach: psychiatrii dziecięcej i młodzieżowej, pediatrycznym, neurologii wieku rozwojowego. U małoletniego rozpoznano upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim oraz zaburzenia zachowania i emocji, zachowania opozycyjno-buntownicze. W trakcie procesu leczniczego, podkreślano że na stan zdrowia małoletniego ma wpływ trudna sytuacja rodzinna, niewystarczający nadzór rodzicielski oraz nieprawidłowe wzorce zachowań prezentowane przez najbliższych chłopca.

Niesporne, nadto dowód: dokumentacja medyczna – k. 66-67, 79-80, 84, 85-85v. akt organu.

K. S. nie jest osobą niepełnosprawną. Rozpoznane u niego schorzenia nie pozwalają na stwierdzenie całościowych zaburzeń rozwojowych (autyzmu). U małoletniego nie występują zaburzenia prozodii, echolalii, stereotypii. Nie wypowiada on urojeń, a jego zachowanie nie wskazuje na to, aby doznawał on omamów w jakiegokolwiek formie. Odwołujący jest samodzielny odpowiednio do swojego wieku rozwojowego. Drogę do szkoły i z powrotem pokonuje samodzielnie, nie gubi się poza domem, potrafi przygotować sobie posiłek, dobrać odzież do pogody, sam dba o higienę. Potrafi zrobić niewielkie zakupy, w niewielkim zakresie pomaga w pracach domowych (wyrzuca śmieci). Brak jest również przesłanek do rozpoznania u małoletniego upośledzenia w stopniu umiarkowanym.

Dowód : opinia biegłego sądowego z zakresu psychiatrii dziecięcej – k. 26-30.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Orzekanie o stopniu niepełnosprawności jest regulowane przez ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021, poz. 573 z późn. zm.) oraz wykonujące ją rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021, poz. 857) i rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162).

Zgodnie z art. 4a ust. 1 wyżej wskazanej ustawy, osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

K. S. w chwili obecnej nie ma ukończonych 14 lat, zatem należy w stosunku do niego stosować zasady ustalania niepełnosprawności dotyczące osób poniżej 16 roku życia.

Szczegółowe zasady ustalania niepełnosprawności u osób poniżej 16 roku życia zostały określone we wskazanym wyżej rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia. Zgodnie z § 1 rozporządzenia, oceny niepełnosprawności u osoby w wieku do 16 roku życia, zwanej dalej „dzieckiem”, dokonuje się na podstawie następujących kryteriów:

- 1) przewidywanego okresu trwania upośledzenia stanu zdrowia z powodu stanów chorobowych, o których mowa w § 2, przekraczającego 12 miesięcy,
- 2) niezdolności do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, takich jak: samoobsługa, samodzielne poruszanie się, komunikowanie z otoczeniem, powodującej konieczność zapewnienia stałej opieki lub pomocy, w sposób przewyższający zakres opieki nad zdrowym dzieckiem w danym wieku, albo

3) znacznego zaburzenia funkcjonowania organizmu, wymagającego systematycznych i częstych zabiegów leczniczych i rehabilitacyjnych w domu i poza domem.

Paragraf 2 rozporządzenia stanowi, że do stanów chorobowych, które uzasadniają konieczność stałej opieki lub pomocy dziecku, należą:

1) wady wrodzone i schorzenia o różnej etiologii prowadzące do niedowładów, porażenia kończyn lub zmian w narządzie ruchu, upośledzające w znacznym stopniu zdolność chwytłą rąk lub utrudniające samodzielne poruszanie się,

2) wrodzone lub nabyte ciężkie choroby metaboliczne, układu krążenia, oddechowego, moczowego, pokarmowego, układu krzepnięcia i inne znacznie upośledzające sprawność organizmu, wymagające systematycznego leczenia w domu i okresowo leczenia szpitalnego,

3) upośledzenie umysłowe, począwszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym,

4) psychozy i zespoły psychotyczne,

5) zespół autystyczny,

6) padaczka z częstymi napadami lub wyraźnymi następstwami psychoneurologicznymi,

7) nowotwory złośliwe i choroby rozrostowe układu krwiotwórczego do 5 lat od zakończenia leczenia,

8) wrodzone lub nabyte wady narządu wzroku powodujące znaczne ograniczenie jego sprawności, prowadzące do obniżenia ostrości wzroku w oku lepszym do 5/25 lub 0,2 według S. po wyrównaniu wady wzroku szklami korekcyjnymi, lub ograniczenie pola widzenia do przestrzeni zawartej w granicach 30 stopni,

9) głuchoniemota, głuchota lub obustronne upośledzenie słuchu nie poprawiające się w wystarczającym stopniu po zastosowaniu aparatu słuchowego lub implantu ślimakowego.

Przy czym przy ocenie niepełnosprawności dziecka bierze się pod uwagę:

1) rodzaj i przebieg procesu chorobowego oraz jego wpływ na stan czynnościowy organizmu,

2) sprawność fizyczną i psychiczną dziecka oraz stopień jego przystosowania do skutków choroby lub naruszenia sprawności organizmu,

3) możliwość poprawy stanu funkcjonalnego pod wpływem leczenia i rehabilitacji.

W § 1 rozporządzenia ustawodawca określił zatem dwa typy kryteriów, które alternatywnie mogą decydować o uznaniu dziecka za niepełnosprawne. Wystarczy aby w stosunku do osoby mającej zostać uznaną za niepełnosprawną zaszyły okoliczności wymienione w jednym spośród punktów 2 i 3 tego paragrafu.

Nie uznając małoletniego K. S. za osobę niepełnosprawną W. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wykluczał wystąpienie kryteriów opisanych w punkcie 2 i 3 cytowanego przepisu polegających na niezdolności do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, takich jak: samoobsługa, samodzielne poruszanie się, komunikowanie z otoczeniem, powodującej konieczność zapewnienia stałej opieki lub pomocy, w sposób przewyższający zakres opieki nad zdrowym dzieckiem w danym wieku oraz znacznego zaburzenia funkcjonowania organizmu, wymagającego systematycznych i częstych zabiegów leczniczych i rehabilitacyjnych w domu i poza domem. W konsekwencji, nie uznał za konieczne przyznania dziecku prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na stwierdzenie, że małoletni K. S. spełniał kryteria niezbędne do uznania go za osobę niepełnosprawną, w tym wymagającą stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy

innej osoby w rozumieniu § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia. W toku postępowania dowodowego ustalono również, że w stosunku do odwołującego nie zachodzi konieczność korzystania z systematycznych i częstych zabiegów rehabilitacyjnych powodowana znacznymi zaburzeniami funkcjonowania organizmu, z uwagi na rodzaj schorzeń i dolegliwości towarzyszących odwołującego.

Diagnozę dokonaną przez Wojewódzki Zespół (...) o Niepełnosprawności w S., potwierdził dopuszczony z urzędu dowód z opinii biegłego z zakresu psychiatrii dziecięcej. Biegła K. B. nie rozpoznała chorób u małoletniego powodujących niepełnosprawność. W sposób jednoznaczny stwierdziła, że postawiona diagnoza – upośledzenie w stopniu lekkim – nie powoduje niepełnosprawności. Przytoczone w pierwszej części rozważań przepisy, wskazują, iż niepełnosprawność powoduje upośledzenie umysłowe począwszy od upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym. Biegła podkreśliła przy tym, że 13-letni odwołujący się jest samodzielny w czynnościach dnia codziennego, odpowiednio dla swojej normy wiekowej. Zważyć należy, że w niniejszym postępowaniu Sąd badając prawidłowość zaskarżonego orzeczenia, podzielił w pełni uzasadnienie wniosków opinii sporządzonej przez biegłą. Jak słusznie orzekł W. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, rozpoznane u małoletniego schorzenia, w szczególności związane z zaburzeniami emocji i zachowań błędnie zostały zakwalifikowane przez (...) jako całościowe zaburzenia rozwojowe, bowiem zgromadzona w aktach sprawy, w tym w aktach organu rentowego dokumentacja medyczna nie daje podstaw do postawienia takiej diagnozy. Niewątpliwie, małoletni wymaga odpowiednich oddziaływań i wsparcia w procesie rozwojowym, a także opieki psychiatrycznej, jednak fakt występowania tego rodzaju zaburzeń, nie może prowadzić do wniosków, jakie poczynił (...), zaliczając K. S. do osób niepełnosprawnych z symbolem 12-C. Analiza całokształtu materiału dowodowego nakazywała podzielić wnioski opinii biegłej z zakresu psychiatrii dziecięcej w zakresie, w jakim wskazywała ona, na brak przesłanek do uznania upośledzenia w stopniu umiarkowanym małoletniego. Jak wynika z dokumentacji medycznej zaliczonej w poczet materiału dowodowego, u K. S. rozpoznano upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, o czym orzeczono w 2018 r. w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, a który to dokument Sąd uznał najbardziej za miarodajny dla oceny stopnia upośledzenia odwołującego. Lekarze leczący odwołującego podtrzymywali tę diagnozę. Za nieprzekonujące należało uznać odosobnione rozpoznanie, wskazane w karcie informacyjnej sporządzonej po hospitalizacji małoletniego na oddziale neurologii wieku rozwojowego i pediatrii, zważywszy że nie zostało ono poparte procesem diagnostycznym.

Z treści przedstawionej przez biegłą opinii wynika, iż wzięła ona pod uwagę okoliczności podawane w wywiadzie medycznym. Opinia została oparta zarówno na bezpośrednim badaniu K. S., jak i na całości dokumentacji medycznej. Oznacza to, iż biegła w swojej opinii uwzględniła aktualny stan zdrowia małoletniego odwołującego i przebieg jego schorzeń. Zdaniem Sądu, opinia biegłej charakteryzuje się wszechstronnością, zrozumiałością i brakiem wewnętrznych sprzeczności, jak również wnikliwością w zakresie badania odwołującego i rozpoznania jego dolegliwości. Wnioski opinii zostały przez biegłą wyciągnięte w sposób logiczny i odpowiedni do wyników przeprowadzonych badań oraz w oparciu o gruntowną analizę dokumentacji medycznej. Stąd też, sporządzona ekspertyza zasługuje, zdaniem Sądu, na przyjęcie za miarodajną dla wydania orzeczenia w sprawie w pełnym zakresie.

Brak podstaw do uznania niepełnosprawności K. S., powodował w konsekwencji oddalenie odwołania także w części w jakiej, strona odwołująca domagała się przyznania prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Marginalnie należy jedynie podkreślić, że zgodnie z § 5 ust. 3 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w Sprawie Orzekania o Niepełnosprawności i Stopniu Niepełnosprawności, przy ocenie konieczności korzystania przez dziecko z prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju - bierze się pod uwagę rodzaj niepełnosprawności, w szczególności, czy dziecko porusza się na wózku inwalidzkim, jest leżące, ma znaczne ograniczenia w przyjmowaniu pokarmów i innych czynności fizjologicznych. W analizowanym stanie faktycznym, brak było okoliczności, które pozwalałyby rozważyć zasadności przyznania takiego prawa odwołującemu.

W niniejszej sprawie, żadna ze stron postępowania nie wniosła zarzutów do opinii wydanej przez biegłego z zakresu psychiatrii dziecięcej. Strony zrezygnowały również z możliwości zajęcia na piśmie ostatecznego stanowiska w sprawie. W związku z powyższym, Sąd przyjął dotychczasowe twierdzenia stron za podtrzymałe.

W oparciu o dopuszczoną przez Sąd opinii biegłego z zakresu psychiatrii dziecięcej ustalono, iż małoletni nie jest obecnie osobą niepełnosprawną (co nie oznacza, że nie był nią w przeszłości), w tym nie wymaga on aktualnie konieczności zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Sąd przyjął za miarodajne dla poczynienia ustaleń faktycznych w sprawie również dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, przede wszystkim w aktach organu rentowego nie znajdując podstaw do ich zakwestionowania. Rzetelności ich sporządzenia żadna ze stron nie kwestionowała, Sąd również nie znalazł podstaw do odmówienia im mocy dowodowej.

Na podstawie całości materiału dowodowego Sąd stwierdził, że orzeczenie W. (...)do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 8 lipca 2020 r., znak: ON. (...).2.219.2020.EH w przedmiocie odmowy uznania odwołującego za osobę niepełnosprawną jest prawidłowe.

W tym stanie rzeczy, w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

S. (...)

17.01.2022 r.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

Sędzia (...)